

EG-richtlijn stelt bodemniveau kwaliteit pbm's

Ook op het terrein van de persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm's) is de EG actief; zij heeft zelfs twee richtlijnen uitgevaardigd. De ene richtlijn heeft te maken met de constructie en produktie van pbm's en is gebaseerd op artikel 100A van het EEG-Verdrag. De ander is meer op het gebruik met pbm's gericht en is gebaseerd op artikel 118A van het EEG-Verdrag. De richtlijnen vullen elkaar aan.

Tot voor kort kende elke EG-Lid-Staat zijn eigen voorschriften met betrekking tot de constructie en de produktie van pbm's. Het ene land stelde weinig eisen, het andere land ging zeer ver. Als pbm was het dus lastig om binnen de EG te worden geëxporteerd. De producent moest zich eerst op de hoogte stellen van alle relevante nationale voorschriften, vaak alleen beschikbaar in de taal van het land waarheen men wilde exporteren. Daarna volgde een hele procedure, soms inclusief keuringen, voordat men het produkt binnen dat land toeliet. Pas daarna kon de feitelijke export beginnen.

Duidelijk is dat zo'n procedure de onderlinge handel tussen EG-Lid-Staten bepaald niet versterkt. Daarnaast vormden deze procedures vaak een verkapt handelsbelemmering ten gunste van de eigen nationale producenten. In het kader van de interne markt die de EG voor het einde van 1992 van de grond wil trekken, moest aan deze situatie een einde komen. De Raad van Ministers van de EG stelde dan ook op 21 december 1989 een richtlijn vast over pbm's(1). Deze richtlijn werd vastgesteld volgens de zogenaamde 'nieuwe aanpak'. De oudere richtlijnen, die betrekking hadden op de totstandkoming van de interne markt, kenden vaak zeer veel gedetailleerde voorschriften. De totstandkoming van dit soort richtlijnen duurde daarom vaak vele jaren. Vandaar dat de EG in 1985 besloot tot de 'nieuwe aanpak'.

Essentieel in deze 'nieuwe aanpak' is dat de richtlijn zélf slechts algemene eisen stelt aan het eindprodukt, in dit geval het pbm. Deze algemene eisen worden in een bijlage, getiteld 'fundamentele voorschriften betreffende de gezondheid en de veiligheid', van de richtlijn opgesomd.

Een gedetailleerde specificatie hoe dat bereikt moet worden staat in de richtlijn niet aangegeven.

Het is de bedoeling dat de gedetailleerde specificaties komen te staan in geharmoniseerde Europese normen. Om al deze normen op te zetten wordt een groot beroep gedaan op de nationale en Europese normalisatie-instituten.

Producenten kunnen met behulp van deze geharmoniseerde Europese normen hun produkten ontwerpen en produceren. Producenten die op deze wijze handelen mogen zélf een verklaring van overeenstemming (aan de richtlijn) opstellen, en op hun produkten met betrekkelijk kleine risico's een EG-merkteken aanbrengen: een zelfkeuring. De aldus geproduceerde produkten kunnen nu niet langer aan de grenzen van de EG-Lid-Staten worden tegengehouden en zijn vrij te verhandelen binnen de EG. Bij de meeste pbm's die bestemd zijn voor gebruik tijdens het werk (zakelijk), is zelfkeuring niet voldoende maar zal een typekeuring noodzakelijk zijn.

Een typekeuring houdt in dat de producent een model beschermingsmiddel voorlegt aan een onafhankelijke keuringsinstantie. De keuringsinstantie moet beoordelen of het pbm voldoet aan de bepalingen van de richtlijn.

Bij pbm's met een complex ontwerp die de gebruiker moeten beschermen tegen onder andere dodelijke ongevallen, zal de fabrikant moeten overgaan tot een keuze tussen twee in de richtlijn omschreven kwaliteitsgarantie-systemen.

Deze vrij ingrijpende richtlijn moest vóór 31 december 1991 zijn ingevoerd in de Nederlandse wetgeving. Die datum is echter niet gehaald. Wel is op 24 juni jongstleden een Warenwetbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen(2) verschenen. Deze gedeeltelijke implementatie

Jan Harmen Kwantes

Europa

van de richtlijn is op 1 juli 1992 in werking getreden. Dit Warenwetbesluit heeft echter alleen betrekking op pbm's die gebruikt worden in de privé-sfeer. In de nota van toelichting bij dit Warenwetbesluit wordt aangekondigd dat er ook een algemene maatregel van bestuur (AMvB) inzake pbm's in de arbeids-sfeer komt op basis van de Wet op de gevaarlijke werktuigen. Het is nog niet duidelijk wanneer deze AMvB verschijnt.

Opmerkelijk is wel dat deze richtlijn pbm's wordt ondergebracht in de Wet op de gevaarlijke werktuigen. Misschien wordt het tijd om de naam van deze wet te veranderen in: de Wet op de constructie en produktie van arbeidsmiddelen.

118A-richtlijn

Had de 100A-richtlijn met name een economisch, handelsbevorderend uitgangspunt, de 118A-richtlijn valt te plaatsen binnen de sociale dimensie van de EG. Ter uitwerking van de sociale dimensie is de Kaderrichtlijn inzake de veiligheid en de gezondheid van werknemers (89/391/EEG) de meest bekende.(3) Op basis van deze Kaderrichtlijn zijn een aantal bijzondere richtlijnen vastgesteld. De derde bijzondere richtlijn handelt over het gebruik van pbm's.(4) Net zo als de Arboret gaat deze richtlijn ervan uit dat de risico's eerst aan de bron bestreden moeten worden of anders zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Lukt dit niet, dan moeten pas pbm's gebruikt worden.

Naast deze algemene verplichting kent de richtlijn nog een aantal meer specifieke verplichtingen. Zo moet het pbm geschikt zijn voor de ernst van het risico en moet het ergonomisch verantwoord zijn. Bij deze laatste bepaling kan meteen ook het draagcomfort meegenomen worden. Ook moet rekening worden

gehouden met de gezondheid van de werknemer.

In Nederland wordt nog wel eens een discussie gevoerd of de werknemer mee moet betalen in de aanschafkosten van het pbm. Met de implementatie van deze richtlijn komt aan die discussie een einde. De richtlijn verklaart ondubbelzinnig dat de werkgever het pbm gratis aan de werknemer ter beschikking moet stellen. Alleen als de werknemer het pbm ook voor privé-doelinden gebruikt mag de werkgever aan de werknemer vragen om bij te dragen in de aanschafkosten. De richtlijn eist verder dat men vóór de aanschaf eerst overgaat tot het maken van een risico-analyse, een omschrijving van de vereiste kenmerken en een evaluatie van de kenmerken van de beschikbare pbm's. Voor de inventarisatie van de risico's bevat de richtlijn een handige schematische bijlage.

De EG-Lid-Staten dienen regels te geven onder welke omstandigheden in ieder geval gebruik gemaakt moet worden van pbm's. Bijlage 3 van de richtlijn biedt voor de liefhebbers een niet-volledige lijst van activiteiten of soorten van activiteiten waarvoor het ter beschikking stellen van pbm's noodzakelijk kan zijn. In Nederland bevatten zowel het Veiligheidsbesluit fabrieken of werkplaatsen als het Veiligheidsbesluit Restgroepen al vrij ruime bepalingen wanneer pbm's gedragen moeten worden.⁽⁵⁾ Hierdoor zal deze bepaling voor Nederland geen gevolgen hebben.

De richtlijn moet vóór het einde van dit jaar zijn omgezet in Nederlandse wetgeving. Veel zal er aan de Arbowetgeving niet veranderd behoeven te worden, al moeten wel enkele bepalingen meer expliciet worden opgenomen. Te denken valt aan de bepaling over het gratis ter beschikking stellen van pbm's en de bepaling inzake het overzicht van activiteiten die ontplooid moeten worden voordat men overgaat tot de aanschaf van deze middelen.

Conclusie

Er komt een duidelijk bodemniveau met betrekking tot de kwaliteit van pbm's. Tevens zal bij de aanschaf en

het gebruik systematischer gelet moeten worden op onder andere de ergonomische eisen.

Literatuur

1. Richtlijn van de Raad van 21 december 1989 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten betreffende persoonlijke beschermingsmiddelen (89/686/EEG). Gepubliceerd in het Publikatieblad van de EG L-399 (1989), p. 18-38.
2. Besluit van 24 juni 1992, houdende regeling van Warenwetbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen. Staatsblad 1992, nr. 396.
3. Gepubliceerd in Publikatieblad van de EG L-183 (1989), p. 1-8.
4. Richtlijn van de Raad van 30 november 1989 betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor het gebruik op het werk van persoonlijke beschermingsmiddelen door de werknemers (89/656/EEG). Gepubliceerd in Publikatieblad van de EG L-393 (1989), p. 18-28.
5. Het gaat hier om de artikelen 173a en 62 van het VBF resp. het VBR.

Rambo IV

Uitgevers op ons vakgebied willen graag geld verdienen met nieuwe drukken van hun bestsellers. Maar hier willen wij juist dat een interessant boek uit 1985 bij heruitgave anno 1990 substantieel is aangepast. We hebben toch in die vijf jaren nog wel iets meegemaakt of bereikt?

De nieuwe, vierde, editie van Waldron's boek ontkent dit echter. Wel zijn de meest triviale zaken aangepast, het zou immers te gek zijn als de MAC-waardenlijst van 1984 niet was bijgesteld. Maar verder: er is nauwelijks een woord van de derde editie weggelaten en er zijn pakweg twintig bladzijden herschreven. Hiervan wordt wel een halve bladzij aan AIDS besteed en inderdaad daar kun je toch niet helemaal omheen. En enkele nieuwe (Engelse) wetten en normen kun je ook moeilijk onvermeld laten.

De belangrijkste veranderingen vinden we in hoofdstuk 2, dat handelt over toxiciteit van metalen. Met name de beschrijving van de behandeling bij vergiftigingen werd relatief flink uitgebreid en verbeterd. Zes van de veertien hoofdstukken zijn volstrekt ongewijzigd, van hoofdstuk dertien is alleen de titel veranderd; eerst was het *The Effect of Work on Health*, en nu *The Effect of Health on Work*. Het sterkst wordt de immobiliteit van dit boek getoond door een paragraafje *Future Developments* op pagina 212: deze is in 1990 woordelijk hetzelfde als in 1985. Een schokkende vernieuwing is het omgooien van 'On a more happy note ...' tot 'On a happier note ...'. Het was en is een redelijk boek, maar de geleverde inspanning voor de vierde editie is mager. Eigenlijk is het de derde editie met foutcorrectie en een minimale updating. Kortom, zoiets als Rambo IV, meer van precies hetzelfde.

H.A. Waldron. Lecture Notes on Occupational Medicine. 1990, Oxford, Blackwell. 4e ed., 227 p. ISBN 0-632-02764-9, prijs £ 14. Te leen in de NIA-bibliotheek onder nummer 46/61